

Algebră Seminar 2.

$$U(\mathbb{Z}[i]) = \{\pm 1, \pm i\}$$

$$U(\mathbb{Z}) = \{\pm 1\}$$

$$\mathbb{Z}[\sqrt{2}] = \{a + b\sqrt{2} \mid a, b \in \mathbb{Z}\}$$

$$U(\mathbb{Z}[\sqrt{2}]) = \{\pm (1 + \sqrt{2})^m \mid m \in \mathbb{Z}\}$$

Notăm cu $u = 1 + \sqrt{2}$ e un element inversabil $|1 + \sqrt{2}| = 1$.

$$R = \mathbb{Z}[\sqrt{2}]$$

$$\text{Pun } W = \{a + b\sqrt{2} \in U(R) \mid a, b \in \mathbb{N}\}$$

clă uit la $x \cdot u^{-m}$, $x \in W$ ($u^{-k} \in R \Rightarrow u^{-m} \in R$)

Notăm $x \cdot u^{-m} = c + d\sqrt{2} > 0$ (o alegere)

$$1. \quad cd > 0 \Rightarrow c, d > 0 \Rightarrow x \cdot u^{-m} \in W$$

$$x \in W \Rightarrow \exists m \in \mathbb{N} \text{ a.i. } x \in [u^m, u^{m+1})$$

$$x \cdot u^{-m} \in W \Rightarrow x \cdot u^{-m} \geq 1 + \sqrt{2} = u \Rightarrow x \geq u^{m+1} \quad \text{X}$$

$$2. \quad cd < 0 \Rightarrow \frac{x \cdot u^{-m}}{u \in U(R) = c + d\sqrt{2}} = \frac{c^2 - 2d^2}{c - d\sqrt{2}}$$

Obs $x \cdot u^{-m}$ este el. inversabil $\Rightarrow |x \cdot u^{-m}| = 1$

$$\exists y \in R \text{ a.i. } (x \cdot u^{-m}) \cdot y = 1 \Rightarrow |(x \cdot u^{-m}) \cdot y| = |x \cdot u^{-m}| \cdot |y| = 1 \Rightarrow |u^{-m} \cdot x| = 1$$

$$|x \cdot u^{-m}| = 1 \Rightarrow |c + d\sqrt{2}| = 1 \Rightarrow |(c + d\sqrt{2})(c - d\sqrt{2})| = 1 \Rightarrow |c^2 - 2d^2| = 1 \Rightarrow c^2 - 2d^2 = \pm 1$$

$$x \cdot u^{-m} = \frac{c^2 - 2d^2}{c - d\sqrt{2}} \stackrel{(*)}{=} \frac{1}{|c| + |d|\sqrt{2}} \leq \frac{1}{u} \Rightarrow x \cdot u^{-m} \leq \frac{1}{u} \Rightarrow x \leq u^{m-1} \quad \text{X}$$

$$3. \quad c \cdot d = 0. \quad c \neq 0, d = 0 \Rightarrow$$

$$\Rightarrow x \cdot u^{-m} = c \Rightarrow x \cdot u^{-m} = 1 \Rightarrow x = u^m \Rightarrow \text{orică element inversabil este o}$$

putere de $1 + \sqrt{2}$

$$U(\mathbb{Z}[\sqrt{2}]) = \{\pm (1 + \sqrt{2})^m \mid m \in \mathbb{Z}\}$$

$$U(\mathbb{Z}[\sqrt{3}]) = ?$$

$$\sqrt{3} = [1; \overline{2}]$$

$$\frac{1}{\sqrt{3}-1} = \frac{\sqrt{3}+1}{2} = 1 + \left(\frac{\sqrt{3}+1}{2} - 1\right) = [1; \overline{2}]$$

$$\frac{2}{\sqrt{3}-1} = 2 \cdot \frac{\sqrt{3}+1}{2} = \sqrt{3}+1 = 2 + (\sqrt{3}+1-2) = [2; \overline{2}] \text{ STOP}$$

mă exprimă dacă o parte
fractională se repetă.

$\sqrt{3} = (1; \overline{2})$ - primul întreg al p.m. normal, iar a urmează divize perisodă
ultimul din perisodă se ține

$$1 + \frac{1}{2} = \frac{3}{2} \rightarrow 2 + \frac{1}{2} = \frac{5}{2}$$

$2 + \sqrt{3}$ unitate fundamentală.

$$U(\mathbb{Z}[\sqrt{3}]) = \{\pm (2 + \sqrt{3})^m \mid m \in \mathbb{Z}\}$$

$$(1; 1, 2, 3, \dots)$$

→ metoda fracturilor continue.

Ex2) $\mathcal{U}(\mathbb{Z}[\sqrt{29}]) = ?$

$$\sqrt{29} = 5 + (\sqrt{29} - 5)$$

$$\frac{1}{\sqrt{29} - 5} = \frac{\sqrt{29} + 5}{4} = 2 + \left(\frac{\sqrt{29} + 5}{4} - 2 \right) = 2 + \left(\frac{\sqrt{29} - 3}{4} \right)$$

$$\frac{4}{\sqrt{29} - 3} = \frac{4(\sqrt{29} + 3)}{20} = \frac{\sqrt{29} + 3}{5} = 1 + \left(\frac{\sqrt{29} + 3}{5} - 1 \right) = 1 + \left(\frac{\sqrt{29} - 2}{5} \right)$$

$$\frac{5}{\sqrt{29} - 2} = \frac{5(\sqrt{29} + 2)}{25} = \frac{\sqrt{29} + 2}{5} = 1 + \left(\frac{\sqrt{29} + 2}{5} - 1 \right) = 1 + \left(\frac{\sqrt{29} - 3}{5} \right)$$

$$\frac{5}{\sqrt{29} - 3} = \frac{5(\sqrt{29} + 3)}{20} = \frac{\sqrt{29} + 3}{4} = 2 + \left(\frac{\sqrt{29} + 3}{4} - 2 \right) = 2 + \left(\frac{\sqrt{29} - 5}{4} \right)$$

$$\frac{4}{\sqrt{29} - 5} = \frac{4(\sqrt{29} + 5)}{4} = \sqrt{29} + 5 = 10 + (\sqrt{29} - 5) \rightarrow \text{STOP.}$$

$$\sqrt{29} = (5; \underbrace{2, 1, 1, 2}_{\text{perioada}}, \dots)$$

$$5 + \frac{1}{2 + \frac{1}{1 + \frac{1}{2 + \frac{1}{1 + \frac{1}{2}}}}} = 5 + \frac{1}{2 + \frac{1}{1 + \frac{2}{3}}} = 5 + \frac{1}{2 + \frac{3}{5}} = \frac{13}{5} + \frac{5}{13} =$$

$$= \frac{70}{13} \rightsquigarrow 70 + 13\sqrt{29}$$

$$\mathcal{U}(\mathbb{Z}[\sqrt{29}]) = \{ \pm (70 + 13\sqrt{29})^n \mid n \in \mathbb{Z} \}$$

$$70^2 + 29 \cdot 13^2 = \pm 1$$

$$\begin{array}{r} 169 \\ 29 \overline{) 501} \\ \underline{85} \\ 338 \\ \underline{338} \\ 0 \end{array}$$

A determina elementele inversabile din $\mathbb{Z}[\sqrt{29}]$ e tot. una cu a găsi soluții ecuației $x^2 - 29y^2 = \pm 1$.

$$\mathbb{Z}[\sqrt{d}] = \{ a + b\sqrt{d} \mid a, b \in \mathbb{Z} \}$$

A determina elem. inversabile din $\mathbb{Z}[\sqrt{d}] \Leftrightarrow$ a găsi soluții ec. $x^2 - dy^2 = \pm 1$.

C. Ideale lui \mathbb{C} ?

R = un corp comutativ

Fie I un ideal. $\{0\} \neq I \subseteq R$.

Fie $0 \neq x \in I \Rightarrow x \in R \xRightarrow{R \text{ corp}} x^{-1} \in R \Rightarrow x^{-1} \cdot x \in I \Rightarrow 1 \in I \Rightarrow \forall r \in R \quad r = r \cdot 1 \in I$

$\Rightarrow R \subseteq I \Rightarrow R = I$.

Morală: Singurele ideale într-un corp comutativ sunt $\{0\}, R$.

$[1 \in I \Rightarrow I = R]$

Idealele din $(\mathbb{Z}, +, \cdot)$

Orice subgrup al lui $(\mathbb{Z}, +, \cdot)$ e de forma $m\mathbb{Z}$, $m \in \mathbb{N}$ și acestea sunt chiar idealele lui $(\mathbb{Z}, +, \cdot)$

Fie $a, b \in m\mathbb{Z} \Rightarrow \begin{matrix} a = ma_1 \\ b = mb_1 \end{matrix} \quad \begin{matrix} a_1, b_1 \in \mathbb{Z} \\ m \in \mathbb{N} \end{matrix} \Rightarrow$

$\Rightarrow a - b = ma_1 - mb_1 = m(a_1 - b_1) \in m\mathbb{Z}$

Fie $a \in m\mathbb{Z} \quad \left. \begin{matrix} r \in \mathbb{Z} \\ \Rightarrow a = ma_1 \end{matrix} \right\} \Rightarrow m\mathbb{Z}$ sunt ideale ale lui $(\mathbb{Z}, +, \cdot)$

$ra = a \cdot r = (ma_1) \cdot r = m(a_1 \cdot r) \in m\mathbb{Z}$
 $(\mathbb{Z}, +, \cdot)$ înel comutativ

Idealele lui $(\mathbb{Z}_m, +, \cdot)$

Subgrupurile lui $(\mathbb{Z}_m, +, \cdot)$ sunt de forma $d\mathbb{Z}_m$ cu d/m și acestea sunt chiar idealele lui $(\mathbb{Z}_m, +, \cdot)$

Fie $\bar{a}, \bar{b} \in d\mathbb{Z}_m \quad \bar{a} = d \cdot \bar{a}_1 \quad \bar{b} = d \cdot \bar{b}_1$

$\bar{a} - \bar{b} = d \cdot \bar{a}_1 - d \cdot \bar{b}_1 = d(\bar{a}_1 - \bar{b}_1) = d(\overline{a_1 - b_1}) \in d\mathbb{Z}_m$ ①

Fie $\bar{r} \in \mathbb{Z}_m \Rightarrow a \cdot r = r \cdot a \in d\mathbb{Z}_m \quad \bar{a} = d \cdot \bar{a}_1 \quad (\mathbb{Z}_m, +, \cdot) \text{ comutativ} \text{ ②}$

$\bar{r} \cdot (d \cdot \bar{a}_1) = d \cdot \bar{r} \cdot \bar{a}_1 = d(\overline{r \cdot a_1}) \in d\mathbb{Z}_m$ ③

Dim ① și ② $\Rightarrow d\mathbb{Z}_m$ este ideal al lui $(\mathbb{Z}_m, +, \cdot)$

Problema:

1) Fie $I = 20\mathbb{Z}$ $J = 36\mathbb{Z}$. Găsește $I \cap J, I + J, I \cdot J$.

Proprietăți: I, J , ideale în R , $R = \text{inel}$.

1) $I \cap J$ este ideal în R

2) $I + J = \{i + j \mid i \in I, j \in J\}$ ideal în R

3) $I \cdot J = \left\{ \sum_{i=1}^m x_i y_i \mid x_i \in I, y_i \in J, m \in \mathbb{N} \right\} = \{xy \mid x \in I, y \in J\}$

$$I = a\mathbb{Z} \quad J = b\mathbb{Z}$$

$$a\mathbb{Z} \cap b\mathbb{Z} = \underset{\text{cmmmc}(a,b)\mathbb{Z}}{[a,b]\mathbb{Z}}$$

$$a\mathbb{Z} \cdot b\mathbb{Z} = ab\mathbb{Z}$$

$$a\mathbb{Z} + b\mathbb{Z} = \underset{\text{cmmdc}(a,b)\mathbb{Z}}{(a,b)\mathbb{Z}}$$

$$I \cap J = [20, 36]\mathbb{Z} = 180\mathbb{Z}$$

$$I + J = (20, 36)\mathbb{Z} = 4\mathbb{Z}$$

$$I \cdot J = 20 \cdot 36\mathbb{Z} = 720\mathbb{Z}$$

Elemente speciale în inele

1) inversabile ✓

$$U(R)$$

2) divizorii lui 0 ✓

$$D(R)$$

3) x se numește divizor al lui 0 dacă $\exists y \neq 0, y \in R$ a. $x \cdot y = 0$

3) idempotenți

$$\text{Idem}(R)$$

$x \in R$ s.m. idempotent dacă $x^2 = x$

4) nilpotenți

$$N(R)$$

$x \in R$ s.m. nilpotent dacă $\exists m \in \mathbb{N}^* \text{ a. } x^m = 0$

a) Dacă $R = (\mathbb{Z}, +, \cdot)$

$$U(\mathbb{Z}) = \{\pm 1\} \quad \text{Idem}(\mathbb{Z}) = \{0, 1\}$$

$$x^2 = x \text{ în } \mathbb{Z} \Rightarrow x(x-1) = 0 \Rightarrow \begin{cases} \text{I } x = 0 \\ \text{II } x = 1 \end{cases}$$

$$D(\mathbb{Z}) = \{0\} \quad N(\mathbb{Z}) = \{0\}$$

b) $R = (\mathbb{Z}_6, +, \cdot)$

$$U(\mathbb{Z}_6) = \{\bar{1}, \bar{5}\}$$

$$\text{Idem}(\mathbb{Z}_6) = \{\bar{0}, \bar{1}, \bar{3}, \bar{4}\}$$

$$D(\mathbb{Z}_6) = \{\bar{0}, \bar{2}, \bar{3}, \bar{4}\} \quad N(\mathbb{Z}_6) = \{\bar{0}\}$$

$$D(\mathbb{Z}_m) = \mathbb{Z}_m - U(\mathbb{Z}_m)$$

$$N(\mathbb{Z}_m) = ?$$

$$m = p_1^{a_1} \cdot p_2^{a_2} \cdot \dots \cdot p_t^{a_t}$$

$$p_1^{a_1} p_2^{a_2} \dots p_t^{a_t} \mid x^k \Rightarrow p_i^{a_i} \mid x^k, i \in \overline{1, t} \Rightarrow$$

$$x \in N(\mathbb{Z}_m) \Leftrightarrow \exists k \in \mathbb{N}^* \text{ a. } x^k = \bar{0} \Leftrightarrow m \mid x^k$$

$$\Rightarrow p_1 p_2 \dots p_t \mid x \Rightarrow x \in \frac{p_1 \dots p_t}{d} \mathbb{Z}_m$$

$$x \in d\mathbb{Z}_m \Rightarrow x = p_1 \dots p_t \cdot m, m \in \mathbb{Z}_m$$

$$\Rightarrow ? \exists N \text{ s.t. } (\overline{x^N} \in \overline{0}) \Rightarrow m / (x \in \overline{N}) \Rightarrow m / (p_1 \dots p_t m)^N =$$

$$m = p_1^{\alpha_1} p_2^{\alpha_2} \dots p_t^{\alpha_t} / (p_1 p_2 \dots p_t)^N$$

$$p_1^{\alpha_1} p_2^{\alpha_2} \dots p_t^{\alpha_t} / p_1^N p_2^N \dots p_t^N$$

$$N \geq \max(\alpha_1, \alpha_2, \dots, \alpha_t)$$

$$\mathcal{N}(\mathbb{Z}_m) = d\mathbb{Z}_m, d = p_1 \dots p_t \quad m = p_1^{\alpha_1} \dots p_t^{\alpha_t}.$$